

Kyliltä

Pitkäjärven kaloja voi syödä huoletta

Marja-Liisa Suomalainen

Julkaistu 16.5.2019 9:21

– Meille on huojentava tieto, että kalojen haitta-ainepitoisuudet eivät normaalikäytössä aiheuta terveysriskiä, Pälkäneen Pitkäjärven kunnostusyhdistyksen puheenjohtaja **Vexi Hoppula** iloitsee.

Järven hyväksi aktiivisesti toimivan yhdistyksen väki on ollut huolissaan vesistöön valuvien Aitoon suljetun kaatopaikan suotovesien vaikutuksista järviluontoon ja sieltä saatavaan ravintoon. Siksi kunnostusyhdistys tutkitutti kalojen haitta-ainepitoisuuksia KVVY Tutkimus Oy:n laboratoriossa.

Viidestä ahvenesta ja viidestä hauesta määritettiin alumiini-, arseeni-, elohopea-, kadmium-, kromi-, kupari-, lyijy-, nikkeli- ja sinkkipitoisuudet. Tutkimukseen valitut kalat ovat kooltaan pääosin tavanomaisia saaliskaloja.

Tutkimuksen tulokset olivat pääaiheena kunnostusyhdistyksen toukokuuisessa vuosikokouksessa. Tuloksia esitteli limnologi **Heikki Holsti** KVVY:stä.

– Haitta-ainepitoisuudet määritettiin erikseen jokaisesta kalasta. Pääosin pitoisuudet olivat hyvin pieniä, jopa niin pieniä, ettei niitä pystytty määrittämään. Yksi ahven oli kuitenkin poikkeuksellisen iso. Sen osalta myytävälle kalalle määritetyt raja-arvot ylittyivät kromin, nikkelin, arseenin ja elohopean osalta, Holsti kertoi.

Pienet kalat turvallisia

Myytavissä hauissa elohopean määrä ei saa ylittää yhtä milligrammaa kilossa. Ahvenilla raja-arvo on puolet pienempi. Mittaus tulisi ahvenien osalta tehdä 15 senttimetrin kokoisille kaloille. Jokaiselle aineelle on määritetty omat raja-arvonsa.

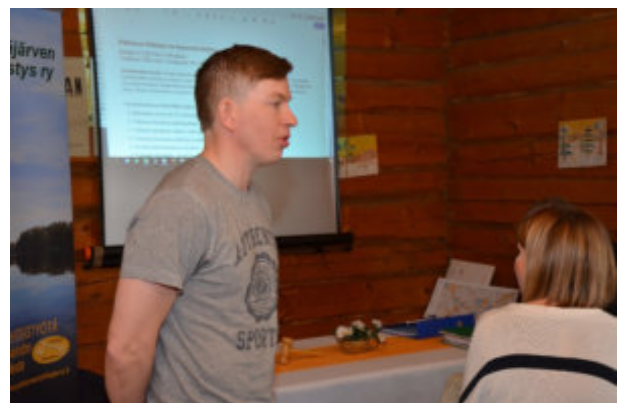
– Tämä ahven, jossa raja-arvo ylittyi, oli 30 senttimetriä pitkä ja painoi 500 grammaa. Tämä selittää poikkeavan tuloksen.

Raskasmetallit, kuten elohopea, kertyvät kaloihin hiljalleen niiden kasvaessa. Siksi pienemmät kalat ovat turvallisempia ruokakaloina.

– Tuollainen iso ahven on myös hyvin harvinainen saalis, Holsti sanoi.

Pälkäneen Pitkäjärven kunnostusyhdistyksen aktiiveja uuden laskeutusaltaan reunalla kesällä 2018. Vasemmalta Reijo Hoppula, Antti Mäkinen, Heimo Heino, Vexi Hoppula ja Erik Naulapää. Kuva KVVY:n kuva-arkisto.

Limnologi Heikki Holsti KVVY:stä kertoi huojentavia tuloksia Pitkäjärven kalojen haitta-ainepitoisuuksista. Oikealla Pälkäneen ympäristönsuojelusihteeri Laura Kokko. Kuva Hannu Majava.

Sydän-Hämeen Lehti

Kadmiumin, lyijyn ja alumiinin osalta kaikkien kalojen pitoisuudet olivat määrittäjärajien alapuolella.

Holstin mukaan nyt tehdyn tutkimuksen tuloksien pohjalta on vielä mahdotonta sanoa, mistä ahvenen haitta-aineet ovat peräisin.

KVVY:n kalastotutkija **Sakari Kivinen** on samoilla linjoilla. Ainoa selkeä tulos hänen mukaansa on se, että elohopean pitoisuus on hieman kohonnut kaikissa kaloissa. Isoa ahventa lukuun ottamatta tulokset olivat kuitenkin myytävälle kalalle asetetun raja-arvon alapuolella.

– Sedimentin tutkiminen olisi seuraava askel ja jos kaatopaikan kuormitus kiinnostaa, kannattaisi tutkimusta kohdentaa sieltä tulevaan lasku-uomaan.

Nestemäisiä värjäämötuotteita

Aitoon kaatopaikka toimi yhdyskunta-, teollisuus-, rakennus- ja purkujätteen loppusijoituspaikkana sekä kuivatun puhdistamolietteen kompostointipaikkana vuodesta 1961 lähtien vuoteen 1995 saakka. Kaatopaikan toiminta oli silloisten määräysten mukaista, joskin vahinkoja sattui.

– Kaatopaikalle ajettiin runsaasti myös nestemäisiä värjäämöjätteitä ja ajoittain maa-aitaiden suojavallit eivät pitäneet. Esimerkiksi vuonna 1977 paikalliset tekivät asiasta ilmoituksen, kun järven pohjoispään vesi värjäytyi voimakkaasti, Hoppula kertoi.

Kaatopaikan suunnalta tulevat valumavedet ovat sittemmin silminnähden puhdistuneet ja huoli on suuntautunut enenevässä määrin koko valuma-alueelta tulevaan hajakuormitukseen.

– Järven tulevan fosforikuormituksen vähentäminen on tärkein toimenpide, mikäli järven tilaa pyritään parantamaan, Holsti sanoi.

Pälkäneen Pitkäjärven kunnostusyhdistys onkin jo toteuttanut yhden laskeutusaltaan ja suunnitteilla on muitakin toimenpiteitä fosforin pidättämiseksi valumavesistä.

– Järven vedenlaatutietojen perusteella järvi luokitellaan lievästi reheväksi.

KVVY teki Pitkäjärvellä syksyllä 2018 myös syvyyskartoituksen kaikuluotausmenetelmällä. Tästä tiedosta on hyötyä valuma-alue-toimenpiteiden suunnittelussa.